

Türkçe Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerilerinde İletişim ve Öz Liderliğin Yordayıcı Rolü

The Predictive Role of Communication and Self-Leadership in 21st Century Skills of Turkish Pre-Service Teachers

Suna Özcan^{1*}

Duygu Mutlu Bayraktar²

* Sorumlu yazar
Corresponding author

¹Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Türkiye; Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Türkiye
E-mail:sozcan@29mayis.edu.tr;
sunaozcan@ogr.iuc.edu.tr
ORCID: 0000-0001-9461-5732

²Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Türkiye
E-mail: dmutlu@iuc.edu.tr
ORCID: 0000-0002-2276-3768

Başvuru/Submitted: 22.06.2024
Son Düzeltme/Last Revision: 21.10.2024
Kabul/Accepted: 18.10.2024

Atıf bilgisi / Citation:

Özcan, S. & Mutlu Bayraktar, D. (2024). Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerilerinde iletişim ve öz liderliğin yordayıcı rolü. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi-IBAD Journal of Social Sciences*, (17), 132-146.

<https://doi.org/10.21733/ibad.1500994>

Turnitin Similarity Index 13%

ÖZ

Dilin düşüncenin aracı olması bakımından üst düzey düşüncelerin gelişiminde önemli bir yere sahip olduğu ifade edilebilir. Düşüncelerin ifade edilmesinde, üst düzey düşünme becerilerinin, liderlik özelliklerinin yansıtılmasında dilin etkili bir araç olabileceği göz önüne alındığında dil eğitimiyle görevlendirilecek öğretmen adaylarının bu özelliklerinin belirlenmesi önemli görülmektedir. Bu nedenle bu araştırmanın amacı Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri, iletişim becerileri ve öz liderlik becerileri arasındaki ilişki ile öz liderlikleri ve iletişim becerilerinin 21. yüzyıl becerilerini yordama durumunu ortaya koymak olarak belirlenmiştir. Nicel araştırma yönteminin ilişkisel tarama modeline dayanan çalışmanın örneklem grubunu 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Türkçe eğitimi 4. sınıfta giden 108 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. “Kişisel Bilgi Formu”, “21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği”, “Etkili İletişim Becerileri Ölçeği” ve “Kendi Kendine Liderlik Ölçeği” veri toplama araçları olarak kullanılmıştır. Araştırmadaki değişkenler arasındaki ilişkiyi ortaya koymak için pearson momentler çarpım korelasyonu katsayısı hesaplanmıştır. İletişim ve öz liderliğin 21. yüzyıl becerilerini yordayıcılığını belirlemek amacıyla çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre Türkçe öğretmeni adaylarının öz liderlik ve etkili iletişim becerileri onların 21. yüzyıl becerilerini yordamaktadır. Ayrıca katılımcıların öz liderlik, etkili iletişim ve 21. yüzyıl becerileri arasında pozitif ilişki olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Türkçe Öğretmeni Adayları, Öz Liderlik, İletişim, 21. Yüzyıl Becerileri

ABSTRACT

Language plays a crucial role in the development of higher-order thinking, serving as a tool for thought. Given that language is an effective means of expressing ideas, reflecting advanced thinking abilities, and demonstrating leadership qualities, it is essential to identify these traits in prospective teachers who will be responsible for language education. This study aims to explore the relationship between Turkish pre-service teachers' 21st-century skills, communication skills, and self-leadership skills, as well as the predictive impact of communication and self-leadership skills on their 21st-century skills. The study, based on the relational screening model of quantitative research, includes a sample group of 108 undergraduate students in their 4th year of Turkish education during the 2023-2024 academic year. Data collection tools included the “Personal Information Form,” the “21st Century Skills Scale,” the “Effective Communication Skills Scale,” and the “Self-Leadership Scale.” Pearson product-moment correlation coefficients were calculated to reveal the relationships between the variables, and multiple linear regression analysis was used to determine the predictive role of communication and self-leadership on 21st-century skills. The findings suggest that Turkish teacher candidates' self-leadership and effective communication skills significantly predict their 21st-century skills. Additionally, a positive relationship was found between participants' self-leadership, effective communication, and 21st-century skills.

Keywords: Turkish Teacher Candidates, Self-Leadership, Communication, 21st Century Skills

GİRİŞ

Her çağa göre insanların ihtiyaçları değişmektedir. 21. yüzyıla gelindiğinde öne çıkan ihtiyaçların karşılanmasına yönelik 21. yüzyıl becerileri kavramı ortaya atılmıştır. 21. yüzyıl becerileri bilginin beceriye dönüştürülmüş ve bunların yaşamın her anında kullanılabilir duruma getirilmesini ifade etmenin yanı sıra çağın gerektirdiği yetkinliklerin bireyin yaşamının bir parçası hâline gelme durumunu ifade etmektedir (Posos Devrani, 2021). 21. yüzyıl becerileri yaşamın her alanında etkin olan beceriler olarak nitelendirilse de bunların belirli başlıklar altında sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu sınıflandırmalar öğrenme ve yenilik becerileri; bilgi, medya ve teknoloji becerileri; yaşam ve mesleki becerileri şeklindedir (Özden, vd. 2018). Bu sınıflamaların her biri kendi içinde alt boyutlara ayrılmaktadır. Bunlardan öğrenme ve yenilik becerileri problem çözme ve eleştirel düşünme, yeniliği uygulama ve yaratıcı düşünme, iş birliği ve iletişim becerilerinden oluşmaktadır (Aktaş, 2022). Problem çözme bireyin karşılaştığı herhangi bir sorun karşısında gösterdiği çaba sonucunda problem olarak nitelendirilen durumun üstesinden gelmesini ifade etmektedir. Problemlerle baş etme becerisi gelişen bireylerin problemleri net bir şekilde tanımlayabilme ve bu problemlerin üstesinden gelmek için çoklu bakış açısına sahip olma, farklı sorunlara farklı çözümler üretebilme özellikleri ön plandadır (P21). Eleştirel düşünmede ise birey karşılaştığı durumları tüm olası boyutlarıyla analiz edip sebep-sonuç ilişkilerini, nesnel ve bilimsel yargılardan hareketle bir sonucu ortaya koymayı hedefler. Bu nedenle bir problemin çözümü için eleştirel düşünme becerilerinin kullanılması önemlidir. Birey problem çözme basamaklarını devreye koyarken net ve sağlam bir çözüme ulaşabilmek için eleştirel düşünme becerilerinden yararlanır. Bu nedenle problem çözme ile eleştirel düşünme birbirini tamamlayan iki önemli beceridir. Yaratıcı düşünme ve yeniliği uygulama; yaratıcı düşünme bireyin hayal gücünü devreye koyarak yeni bir buluş oraya koyması, yeni bir fikir üretmesi, sıradışı düşünebilme yetisini etkin hale getirmesi gibi şekillerde tanımlanabilmektedir. Yaratıcı düşünme ile bireyler sıradan bakış açılarından sıyrılarak alternatif ve etkin çözüm yolları ortaya koymaktadırlar. Bu özellikler yeniliklerin ortaya çıkmasında önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle çağımızda yaratıcı düşünme becerileri ve bunların gelişimi yeniliklerin gelişiminin belirleyicisi konumundadır. İletişim ve iş birliği becerileri; çağımızda ifade edilen üst düzey düşünme becerilerinin yanı sıra iletişim ve iş birliği becerileri de önemli bir yere sahiptir (Belet Boyacı & Güner Özer, 2019). Endüstrinin getirdiği farklı yaklaşımlar insan ilişkilerini, iş dağılımlarını da doğrudan etkilemektedir (Harari, 2018). Bir işin birden fazla kişinin bir araya gelerek veya bir iş bölümü bağlamında yürütülmesi günümüzde kaçınılmazdır. Bu nedenle bireylerle iletişime geçebilmek, bir işi iş birliği içerisinde yürütebilmek önemlidir (Partnership for 21st Century Skills (P21), 2019; Partnership for 21st Century Skills (P21), 2003). İş birlikli ve iletişim becerileri gelişen bireyler genellikle sorumluluklarının bilincindedirler. Takım ruhuna önem verirler, farklı fikirlere açıktırlar. İletişimin gerektirdiği dinleme ve konuşma becerilerini etkin bir şekilde kullanmaktadırlar (Partnership for 21st Century Skills (P21), 2015; (Partnership for 21st Century Skills (P21), 2009). P21'e göre problem çözme ve eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme ve yeniliği uygulama, iletişim ve iş birliği becerileri yenilik becerileri şemsiyesi altında yer almakta ve bireylerin yenilikçi olarak nitelendirilebilmesi için bu becerilere sahip olmaları beklenmektedir.

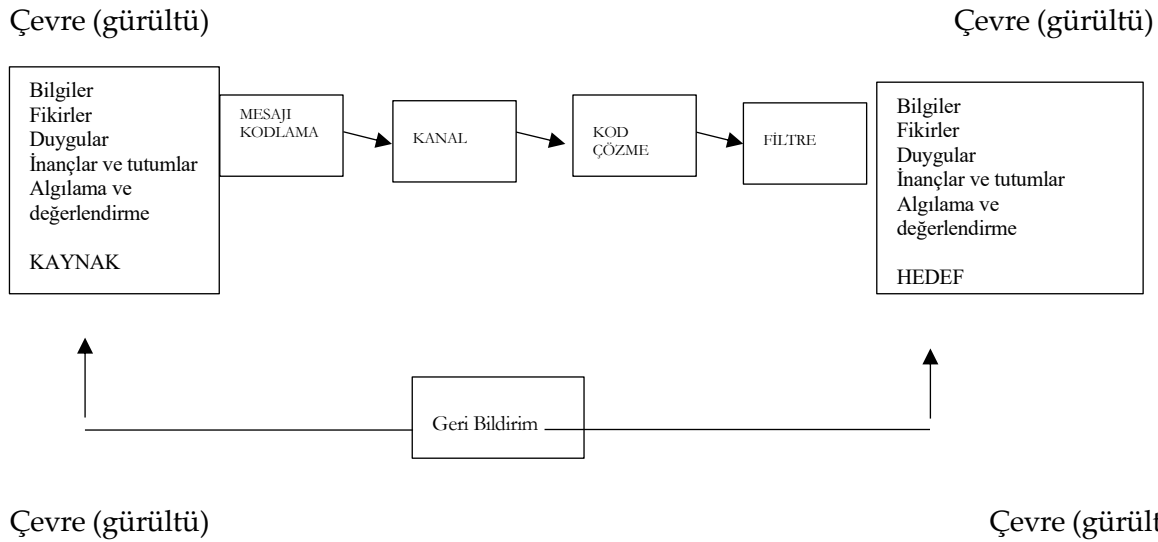
21. yüzyıl becerileri bağlamında ele alınan bir başka husus bilgi, medya ve teknoloji becerileridir. Bu, kendi içinde bilgi okuryazarlığı, medya okuryazarlığı ve bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı alt boyutlarına ayrılmaktadır. Çağımızdaki teknolojik gelişmelerde yaşanan hızlı gelişimler göz önünde bulundurulduğunda teknolojinin yetkinlik alanları arasında yer

almasının önemi ortaya çıkacaktır. Özellikle yapay zekâ teknolojisinin gelişimi birçok farklı mesleğin ortaya çıkmasına zemin hazırlarken aynı zamanda birçok mesleğin de ortadan kalkmasına neden olmaktadır. Bu nedenle yeni meslekler için insan gücünden farklı şekillerde yararlanılması ve yok olmak üzere olan meslekleri icra eden bireylerin istihdam edilmesinde teknolojinin gerektirdiği yetkinliklerin geliştirilmesi önemlidir (Harari, 2018). Bilgi okuryazarlığı karşılaşılan bilginin analiz edilmesi, ihtiyaçlar doğrultusunda bu bilgilerin kullanılmasını gerektirmektedir. Böylece bireysel ve toplumsal refahın sağlanmasında toplumca bilinçlenmenin kanalları geliştirilebilecektir (Partnership for 21st Century Skills (P21), 2015). Medya araçları artık neredeyse temel ihtiyaçlar arasında yer alabilecek düzeye gelmiştir. Bu medya araçlarıyla ortaya konulan bilgilerin doğruluğunun belirlenmesi, bu bilgilerin bilgi ve becerilerin süzgecinden geçirilip hayata yansıtılması ayrı bir yetkinlik gerektirmektedir (Gray, 2016). Bu gereklilikten hareketle medya okuryazarlığı kavramı ön plana çıkarılmıştır. Medya okuryazarlığı eğitimiyle gelişen bireyler karşılaştıkları bilgileri olduğu gibi kabul etmek yerine bilginin geçerlik ve güvenilirliğini sorgulayarak kabul etmeyi tercih etmektedirler. Türkiye’de de medya okuryazarlığına ilişkin bilinç kazandırılması amacıyla Türkçe eğitimi kapsamında ortaokul düzeyinde “Medya Okur Yazarlığı” dersi verilmektedir. İfade edildiği gibi teknolojik araçlar yaşamımızın bir parçası hâline gelmiştir. Bu araçların etkin şekilde kullanımı bilgi ve iletişim teknolojileri okur yazarlığı ile yakından ilişkilidir. Bilgi iletişim teknoloji araçları eğitimi hem bu araçların fiziksel özellikleri bağlamında bilinmesi hem de bu araçlar aracılığıyla bilgi edinilmesi veya iş ve işlemler gerçekleştirilmesi önemlidir (Lamb, Maire & Doecke, 2017). Üst düzey düşünme becerileri ve bilgi, medya ve teknoloji becerileri gelişmiş bireylerin içinde yaşadıkları toplumun birer üyesi olarak sosyal ve duygusal olarak da etkileşime; mesleki gelişimlerini yönetmek için yeni bilgi ve becerilere ihtiyaç duymaktadırlar. 21. yüzyıl becerileri kapsamında bu ihtiyaçlar dikkate alınarak yaşam ve meslek becerileri belirlenmiştir. Bu bağlamda uyum ve esneklik, öz yönetim ve girişimcilik, kültürlerarası ve sosyal beceriler, üretkenlik, liderlik ve sorumluluk gibi bireyin kendini yönetme ve toplumsal uyumu gerçekleştirme bağlamında sahip olması gereken özelliklere vurgu yapılmaktadır. Yani bireyin 21. yüzyıl becerilerine sahip olabilmesi için üst düzey düşünme becerilerini etkin şekilde kullanabilmeli, bilgi, medya ve teknolojilere hâkim olabilmeli ve bütün bunların yanında yaşam ve meslek bilincine sahip olabilmelidir. Özellikle 21. yüzyıl becerileri kapsamında ele alınan liderlik ve sorumluluğun eğitim bağlamında da önemli bir yere sahip olduğu ifade edilebilir. 21. yüzyıl becerileri gelişmiş, aynı zamanda bu beceriler doğrultusunda eğitimde liderlik yapan eğitimcilere her zamankinden daha fazla ihtiyaç vardır. Çünkü öğretmenler, eğitimciler kendilerini çağın gerektirdikleriyle donatırken aynı zamanda yaşama hazırladıkları bireylere de önderlik yapmaları, öğreticilik yaparken bu öğretim sürecinin sorumluluklarını almaları önemlidir. Bu nedenle eğitimde lider öğretmenlerin varlığı öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerinin gelişimine katkısı olacaktır.

Lider, çeşitli sorunlara çözüm üretebilen, bir toplumda örgüt kültürü oluşturabilen ve toplumu veya grubu yönetebilen, belirli hedefler belirleyip bu hedefler doğrultusunda kitleleri etkileyebilen bireydir (Mumford, vd. 2000). Bu nedenle liderlik vasfına sahip olanlar insanlara ilham veren, insanların bakış açılarını değiştirebilecek potansiyele sahip olan, insanların ilgi ve ihtiyaçlarının farkında olup bunları dikkate alan bireylerdir (Akman, Hanoglu & Kızıl, 2015). Öz liderler ise örgütsel ve bireysel gücü, değeri öne çıkarma konusunda kendini güdüleyen bireylerdir (Tabak, Sıgır & Türkoğlu, 2013). Yani öz liderlik bireyin liderlik sürecinde ihtiyaç duyduğu güdü, öz yönetim gibi durumları işe koşup bunlar aracılığıyla hedefe ulaşmak için üst

düzey çaba harcama durumu olarak nitelendirilmektedir (Telli, Ünsar & Oğuzhan, 2012; Uğurluoğlu, 2011). Öz liderler, öz denetime, öz güdüye sahiptirler. Bunlarla koydukları bireysel veya örgütsel amaçları kendileri için anlamlı hale getirir, ortaya koydukları fikirler ve gerçekleştirdikleri eylemleriyle çoğunlukla yapıcı olma eğilimindedirler. Bu nedenle dış baskılardan etkilenmek yerine kendi içsel güdülerıyla daha iyi bir şekilde amaca ulaşma eğilimindedirler. Öz liderlik özelliklerine sahip bireylerin öğretmenlik kavramıyla ilişkilendirildiğinde aslında gelişim çağına olan öğrencilerin model alabileceği ve aynı zamanda gelişim dönemlerinde olmalarının getirdiği belirsizlik durumlarında karşılaşılabilecekleri öz liderler onların eğitimlerinde ve yaşam gelişimlerinde önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle özellikle öğretmen olarak kitlelere hitap eden bireylerin öz liderlik özelliklerine sahip olmaları onların geniş kitlelerin yaşamlarını anlamlandırmalarına katkı sağlayacağı ifade edilebilir.

İletişim, bilgiyi üretme, anlamlandırıp aktarma sürecidir (Dökmen, 2010). Bu sürecin gerçekleşebilmesi için iki farklı bireyin olması gerekmektedir. Yani iletişim için iki farklı bireyin bilgi alışverişi için etkileşim kurması gerekmektedir. Bu etkileşim sürecini Cüceloğlu (1997) duygu ve düşüncelerin aktarılması süreci olarak nitelendirmektedir. Sosyal bir varlık olan insan bilgi alışverişi, kültürel, sosyal, eğitim-öğretim eylemleri, karşısındakini etkileme gibi birçok nedenle iletişimden yararlanmaktadır (Tutar & Yılmaz, 2005). Bu hususlar dikkate alındığında aslında bireyin varlık sürecini anlamlandırabilmek ve varlığını sürdürebilmek için iletişime ihtiyaç duyduğu görülmektedir. Bu iletişim sürecinin gerçekleşebilmesi kaynak, mesaj/ileti, kanal, hedef ve geribildirimlerle mümkündür (Kaya, 2011; Tutar & Yılmaz, 2005; Cüceloğlu, 2004). İletişim süreci şu şekilde görselleştirilebilir:

Şekil 1. İletişim Süreci (Kaynak: Tutar & Yılmaz, 2005)

Kaynak (gönderici), mesajı gönderen, diğer bir deyişle iletişimi başlatan taraftır. Duygu, düşünce ve bilgilerin sembolleştirildiği kısımdır (Karatepe, 2005). Mesaj/ileti kaynağın iletmek istediği herhangi bir duygu veya düşünce olarak nitelendirilmektedir (Zıllıoğlu, 1993). Kanal, bilgi, duygu veya düşüncenin alıcıdan hedefe gönderilmesine olanak sağlayan süreç veya yola denir (Gökçe, 2013). Alıcı/hedef, kaynak tarafından gönderilen mesajı algılayan ve dönüt için gerekli zemini oluşturan taraftır (Zıllıoğlu, 1993). Geri bildirim, hedef tarafından mesajın algılanıp algılanmadığına ilişkin karşılığı içeren süreci ifade etmektedir. Genel olarak iletişim sürecinin iyi bir şekilde gerçekleşmesi için bu unsurların eşgüdüm içerisinde gerçekleşmesi

gerekmektedir. Ayrıca Şekil 1’de ifade edildiği gibi bu unsurların her birinin de kendi içinde sahip olması gereken özellikler vardır. Bütün bunların sağlıklı bir şekilde yürütülmesi hâlinde iyi bir iletişimin gerçekleşebileceği ifade edilebilir. Eğitimde en önemli hususun iletişim olduğu göz önünde bulundurulduğunda eğitimde lider veya rehber rolünde olabilecek durumda olan öğretmenlerin bu konudaki yetkinlikleri öğrencilerin öğrenim süreçlerini doğrudan etkileyecektir (Cansoy, 2018; Hacıoğlu, 1990).

Çağımızdaki teknolojik hız, yapay zekâ ve buna benzer birçok yeni etken bir taraftan 21. yüzyıl becerilerinin gelişimini kısıtlayabilirken diğer taraftan 21. yüzyıl becerileri gelişenlerin bu yenilikleri yönetmelerini kolaylaştırmaktadır. Dolayısıyla liderlik ve iletişim becerileri gelişenlerin 21. yüzyıl becerilerinin de geliştiği varsayılabilir. Teknolojik araçların yaygınlaşmasıyla toplumlar arasındaki hızlı iletişim dilsel, kültürel erozyon riskini de ortaya çıkarmaktadır. Dilsel, kültürel iletişim toplumlar arası dostluk, dayanışma için bir fırsat olarak görülebileceği gibi diğer toplumların dilsel, kültürel değerlerine zarar vermek isteyenler için de bir silah görevi görebilir. 21. yüzyıl becerileri gelişenler karşılaşabilecekleri bu tehditler karşısında dillerini, kültürlerini korumanın bilincinde olurlar. Bu nedenle erken yaşlardan itibaren okullarda dil eğitimleri verilirken aynı zamanda 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılması daha bilinçli ve toplumsal değerlerinin farkında olan nesillerin gelişmesinde önemlidir. Genel olarak derslerin dil aracılığıyla gerçekleştiği dikkate alındığında dil eğitiminden sorumlu olan öğretmenlere önemli roller düşer. Özellikle Türkçe derslerini yürütecek olan öğretmenlere önemli roller düşmektedir. Bir taraftan Türkçeyi öğretmek diğer taraftan -diğer derslere de temel teşkil eden bu ders aracılığıyla kazandırılması gereken bütün becerilerin bilincinde olmak- 21. Yüzyıl becerilerini duyumsatabilmeleri gerekmektedir. Bu nedenle henüz Türkçe öğretiminde göreve başlamamış, lisans düzeyinde olan Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerilerinin, öz liderlik ve iletişim becerilerinin belirlenip bu doğrultuda aldıkları eğitimlerin şekillendirilmesi önemlidir. İfade edilen alanlardaki gelişimlerinin bilincinde olan ve gerekli gördükleri durumlarda kendilerini geliştirmekten geri durmayan öğretmen adayları ileriki yıllarda mesleki yaşamlarında hem kendilerini hem de çevrelerindeki bireylerin gelişimi için rehber olmaktan geri durmayacaklardır. Bu, aynı zamanda öğretmekle yükümlü oldukları Türkçenin önemini duyumsatmalarında da etkili olacağı düşünülmektedir. Ayrıca Türkçenin yaşamımızdaki konumu dikkate alındığında hem sosyal hem akademik anlamdaki değeri daha iyi anlaşılacaktır. Bu nedenle bu çalışmada Türkçe öğretmeni adayları örneklem grubu olarak seçilmiştir. Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerilerinde iletişim ve öz liderlik becerilerinin yordama durumu ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaçtan yönelimle şu araştırma sorularına yer verilmiştir:

Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileriyle etkili iletişim ve öz liderlik becerileri arasındaki ilişki nasıldır?

Türkçe öğretmeni adaylarının öz liderlik ve etkili iletişim becerileri 21. yüzyıl becerilerini anlamlı olarak yordamakta mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın bu aşamasında yöntem, katılımcıların kişisel bilgilerine, çalışmada kullanılan ölçme araçlarına yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nicel araştırma yönteminin tarama modeline dayanmaktadır. Nicel yaklaşımlarda değişkenler arasında bulunan ilişkiler nesnel bir şekilde sınanır. Değişkenler belirlenen ölçme araçlarıyla ölçülüp sayısallaştırılarak istatistiki analizlerle analiz edilir (Cresswell, 2017). Nicel yöntemle dayanan tarama, iki veya ikiden fazla değişken arasında bulunan değişim veya bu değişimlerin derecesini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir (Karasar, 2016). Bu durumdan yönelimle mevcut araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerilerini açıklamada iletişim ve öz liderliğin rolüne bakılmıştır.

Örneklem / Araştırma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 eğitim-öğretim yılında İstanbul'da yer alan beş üniversitede eğitim görmekte olan 123 Türkçe eğitimi 4. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde öncelikle Türkçe eğitimi programı olan İstanbul'da üniversitelerin tespitiyle başlanmıştır. Bu süreçte kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemine başvurulmuştur. Kolay ulaşılabilir örnekleme hızlı, kolay ve ekonomik olması adına rahatlıkla araştırma yapılabilir kişi ve grupların tercih edilmesi durumudur (Sönmez ve Alacapınar, 2014). Bu bağlamda araştırmaya başlamadan önce Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulundan 04.01.2024 tarihinde 2024.1 numaralı kararla çalışmanın etik izni alınmıştır. Daha sonra İstanbul'daki Türkçe eğitimi lisans programı bulunan üniversitelerde eğitim görmekte olan gönüllü öğrencilerle araştırma yürütülmüştür. Ulaşılan 123 aday arasından 15 formun eksik doldurulmasından dolayı değerlendirmeye alınmamış ve toplam 108 kişiden alınan veriler değerlendirmeye alınmıştır. Tablo 1'de örneklem grubunda yer alan Türkçe öğretmeni adaylarına ilişkin kişisel bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Bilgiler

Temel Bilgiler		f
Cinsiyet	Kadın	84
	Erkek	24
Anne eğitim	İlkokul	43
	Ortaokul	23
	Lise	26
	Üniversite	16
	İlkokul	25
Baba eğitim	Ortaokul	16
	Lise	40
	Üniversite	27
	İlkokul	25
Yılda okunan kitap sayısı	10-20	49
	21-30	31
	31-40	13
	41-50	7
	51 ve üzeri	8
Ek işte çalışma durumu	Evet	24
	Hayır	84

Tablo 1'e göre katılımcıların 84'ü kadın, 24'ü erkektir. Annelerinin 43'ü ilkokul, 23'ü ortaokul, 26'sı lise, 16'sı üniversite mezunudur. Babalarının 25'i ilkokul, 16'sı ortaokul, 40'ı lise, 27'si

üniversite mezunudur. Katılımcıların 49'u yılda 10-20 arası, 31'i 21-30 arası, 13'ü 31-40 arası, 7'si 41-50 arası, 8'i 51 ve üzeri kitap okumaktadır. Katılımcıların 24'ü ek bir işte çalışırken 84'ü herhangi bir işte çalışmamaktadır.

Veri Toplama Araçları

Bu aşamada araştırmada kullanılan veri toplama araçlarına yer verilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu aracılığıyla Türkçe öğretmen adaylarının cinsiyet, anne-baba eğitim durumları, yıllık okudukları kitap sayısına, ek bir işte çalışma durumlarına ilişkin bilgiler elde edilmiştir. Veri toplama sürecinde veri toplama aracına, uygulama biçimine ve araştırmaya ilişkin açıklamalar yüz yüze yapılmıştır. Araçlar ise Google forms aracılığıyla katılımcılara iletilmiş ve online olarak formları doldurmalar sağlanmıştır. Kişisel bilgi formunun uygulanması yaklaşık 1 dakika sürmektedir.

Çok Boyutlu 21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği: Katılımcıların 21. yüzyıl becerilerine ilişkin verilerin elde edilmesi amacıyla Çevik ve Şentürk (2019) tarafından geliştirilen “Çok Boyutlu 21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği” kullanılmıştır. 41 maddeden oluşan ölçeğin 5 alt boyutu bulunmaktadır. Bunlar: Bilgi ve Teknoloji Okuryazarlığı Boyutu (BTOB), Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme Becerileri Boyutu (EDPÇBB), Girişimcilik ve İnovasyon Becerileri Boyutu (GİBB), Sosyal Sorumluluk ve Liderlik Becerileri Boyutu (SSLBB), Kariyer Bilinci Boyutu (KBB) şeklindedir. Ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi yapılmış, ölçeğin beş alt boyuttan oluştuğu doğrulanmıştır. Cronbach iç tutarlılık katsayısı .86 olarak belirlenmiştir. Yapılan geçerlik ve güvenilirlik analizleri sonucunda “21. Yüzyıl Becerileri Ölçeğinin” geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar ve mevcut araştırmanın amacı göz önünde bulundurularak “21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği” araştırmanın verilerinin elde edilmesinde kullanılmaya karar verilmiştir.

Etkili İletişim Becerileri Ölçeği: Katılımcıların iletişim becerilerine ilişkin verileri toplamak amacıyla Buluş, Atan ve Erten Sarıkaya (2017) tarafından geliştirilen “Etkili İletişim Becerileri Ölçeği (EİBÖ)” kullanılmıştır. Ölçek 34 madde ve 5 alt boyuttan oluşan likert tipi bir ölçektir. Alt boyutlar: Egoyu Geliştirici Dil, Etkin Dinleme, Kendini Tanıma-Kendini Açma, Empati, Ben Dili şeklindedir. Yapılan Açıklayıcı, doğrulayıcı faktör analizi ile Cronbach alfa katsayı analizi sonucunda ölçeğin etkili iletişim becerilerine ilişkin verilerin toplanmasında geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu belirlenmiştir.

Kendi Kendine Liderlik Ölçeği: Bu çalışma kapsamında öz liderliğe ilişkin verilerin elde edilmesinde Houghton vd. (2012) tarafından “Abbreviated Self-Leadership Questionnaire-ASLQ” ismiyle geliştirilip Şahin (2015) tarafından Türkçeye uyarlanan “Kendi Kendine Liderlik Ölçeği-KKLÖ” kısa formu kullanılmıştır. 5'li likert tipi olan ölçek 9 maddedir. KKLÖ üç alt boyuttan oluşmaktadır. Bunlar: Davranışsal Farkındalık ve İrade (1, 4, 7), Görev Motivasyonu (2, 5, 8), Yapıcı Düşünce (3, 6, 9) şeklindedir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik analizleri doğrultusunda faktör yapısını doğrulamak için doğrulayıcı faktör analizi, iç tutarlılığı için Cronbach alfa katsayıları ve test-tekrar test analizleri yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analiz sonucu .98 olarak belirlenmiştir. Test tekrar test sonucu .69-.80 arasında değişmektedir. Cronbach alfa ve alt boyutlar arasındaki korelasyon analizleri ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermiştir (Şahin, 2015).

İşlem / Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri toplanmadan önce etik kurula başvurulmuştur. Etik kurul izni alındıktan sonra katılımcılara gönüllü katılımlarını sağlamak için onam formu paylaşılmıştır. Sözlü olarak da istedikleri herhangi bir zaman diliminde, araştırmanın herhangi bir aşamasında araştırmadan ayrılacakları kendilerine ifade edilmiştir. Katılımcıların gönüllü olma durumları dikkate alınarak form dağıtılmıştır. 20 dakika süren uygulama aşamasının ardından formları tam olarak dolduran katılımcıların formları analiz edilmek üzere araştırmacı tarafında muhafaza edilmiştir.

Verilerin Analizi

Nicel araştırma yönteminin ilişkisel tarama modeline dayanan bu araştırmada elde edilen veriler SPSS 24 paket programıyla analiz edilmiştir. Araştırmadaki değişkenler arasındaki ilişkiyi ortaya koymak için pearson momentler çarpım korelasyonu katsayısı hesaplanmıştır. İletişim ve öz liderliğin 21. yüzyıl becerilerini yordayıcılığını belirlemek amacıyla çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

Geçerlik ve Güvenilirlik

Verilerin analiz biçimine karar vermek için öncelikle normal dağılım analizi yapılmıştır.

Tablo 2. Katılımcıların 21. Yüzyıl, Öz Liderlik ve Etkili İletişim Becerilerine İlişkin Normal Dağılım Analizi

		Kolmogorov-	Smirnov			X	Mod	Medyan	Çarpıklık	Basıklık
		İstatistik		n	p					
Çok	Boyutlu	21.	0.08	108	.040	100	99.00	99.50	.383	.419
Yüzyıl Becerileri										
Kendi	Kendine	0.09		108	.030	16.22	18.00	16.00	.75	.541
Liderlik										
Etkili	İletişim	0.09		108	.028	70.50	74.00	72.00	-.088	.106
Becerileri										

Tablo 2’de verilerin dağılımına ilişkin bilgiler verilmiştir. Katılımcı sayısı 50’nin üzerinde olduğu durumlarda normallik analizi için Kolmogorov-Smirnov yapılmaktadır. Bu araştırmadaki örneklem sayısı 108 olduğu için bu analiz tercih edilmiştir. Normal veri dağılımlarında ortalama, mod ve medyan birbirine yakındır. Basıklık ve çarpıklığın -2.0 ve +2.0 aralığında olması verilen normal dağılımına işaret etmektedir (George, Mallery, 2010). Tablo 2’de araştırma verilerinin çarpıklık ve basıklık değerlerinin belirtilen aralıkta olmasından dolayı verilerin normal dağıldığı belirlenmiştir. Bu doğrultuda normal normal dağılım analizlerinin yapılmasına karar verilmiştir.

BULGULAR

Öz liderlik ve etkili iletişim becerilerinin Türkçe öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerini ne düzeyde yordadığını belirlemek amacıyla elde edilen veriler çoklu doğrusal regresyon

analiziyle analiz edilmiştir. Ayrıca bu değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla da korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Analizler sonucunda elde edilen bulgular şu şekildedir:

Tablo 3. Ölçekler Arasında Pearson Korelasyon Analizi

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1 BTOB	1														
2 EDPÇBB	-.230*	1													
3 GİBB	.600**	-.202*	1												
4 SSLBB	.215*	.140	.367**	1											
5 KBB	.397**	-.305**	.374**	.279**	1										
6 ÇB21YYB	.816**	.068	.829**	.523**	.531**	1									
7 EGD	.334**	-.122	.182	.083	.331**	.294**	1								
8 ED	.336**	-.411**	.266**	.146	.407**	.267**	.274**	1							
9 KT-A	.076	-.007	.301**	.230*	-.066	.192*	.028	.154	1						
10 EMP	.396**	-.254**	.211*	.139	.259**	.288**	.409**	.552**	.062	1					
11 BD	.082	.064	.172	.102	-.127	.128	-.070	.073	.236*	.224*	1				
12 EİBÖ	.420**	-.266**	.370**	.227*	.289**	.389**	.541**	.728**	.436**	.785**	.480**	1			
13 Dİ	.404**	-.244*	.476**	.292**	.501**	.493**	.120	.541**	.192*	.491**	.226*	.545**	1		
14 GM	.246*	-.203*	.387**	.264**	.478**	.378**	.154	.423**	.265**	.370**	.208*	.481**	.778**	1	
15 YD	.126	-.185	.227*	.042	.232*	.165	.211*	.281**	.147	.361**	.231*	.417**	.592**	.714**	1
16 KKLÖ	.294**	-.237*	.411**	.228*	.457**	.392**	.179	.469**	.226*	.458**	.248**	.541**	.891**	.932**	.854**

** $p < 0.01$, * $p < 0.05$

Tablo 3'te araştırmada kullanılan ölçekler ve alt boyutları ile bunlar arasındaki korelasyon analizleri verilmiştir. Tabloya göre katılımcıların 21. yüzyıl becerileri etkili iletişim becerileri ve öz liderlik becerileri arasında pozitif ilişki vardır. Elde edilen veriler şu şekilde özetlenebilir: ÇB21YYB ile EİBÖ arasında pozitif korelasyon vardır ($r = .420$, $p < 0.01$). ÇB21YYB ile KKLÖ arasında pozitif korelasyon vardır ($r = .294$, $p < 0.01$). Ayrıca Tablo 3'te ölçekler ve ölçeklerin alt boyutlarının kısaltılmış halleri verilmiştir. Bu kısaltmalar "Ölçme Araçları" başlığı altında açık bir şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 3. Çoklu Bağlantı Problemi Tablosu

	Tolerans	VIF
Etkili İletişim	0,70	1,14
Öz Liderlik	0,70	1,14

Çoklu doğrusal regresyon analizlerinin gerçekleştirilebilmesi için bağımlı değişkenin normal dağılım göstermesinin yanı sıra sürekli değişken özelliğine sahip olması gerekmektedir. Ayrıca bağımsız değişkenlerin arasında çoklu bağlantı sorunun olmaması gerekmektedir (Pallant, 2007). Belirtilen durumların sağlanıp sağlanmadığı tolerans ve VIF değerleriyle belirlenmektedir. Tablo 3'te çalışmanın tolerans ve VIF değerleri verilmiştir. Buna göre tolerans değeri 0.10'unun üzerinde ve VIF değerinin de 10'dan küçük olmasından dolayı çoklu bağlantı sorunu yoktur (Büyüköztürk, 2011). Bu nedenle çalışmanın çoklu doğrusal regresyon analizleri gerçekleştirilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların 21. Yüzyıl, Öz Liderlik ve Etkili İletişim Becerilerine İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi

Bağımsız değişken	B	Standart Hata	β	t	p
Sabit	69,50	7,348		9,458	0.000
Öz liderlik	0,29	0,122	0,25	2,403	0.018
Etkili iletişim	0,60	0,245	0,26	2,473	0.015

$F_{(12,942)}=127,25; p<.001$
 $R=0,445; R^2=0,182$

Tablo 4'te yapılan analiz sonuçlarına göre Türkçe öğretmeni adaylarının öz liderlik ve etkili iletişim becerilerinin 21. yüzyıl becerilerine olan etkisi anlamlıdır ($F_{(12,942)}=127,25; p<.001$) R^2 değerine göre 21. yüzyıl becerilerin puanlarındaki değişkenliğin %18.2'si öz liderlik ve etkili iletişim becerilerinin puanlarıyla açıklanmaktadır.

Öz liderlik ($B=0.29, t=2.403, p<.001$), etkili iletişim ($B=0.60, t=2.473, p<.001$) puanları Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerilerini anlamlı şekilde etkilemektedir. Öz liderlik ve etkili iletişim becerilerinin her birindeki bir birimlik artış Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerilerinin puanlarında sırasıyla 0.29 ve 0.60 birim artış sağlamaktadır. Standart regresyonun katsayısı olan β değişkenin modeldeki etkisinin önem derecesini ortaya koymaktadır. Buna göre 21. yüzyıl becerilerini en çok etkileyen değişkenler sırasıyla etkili iletişim ve öz liderliktir. 21. yüzyıl becerilerinin puanlarına ilişkin regresyon denklemi şu şekildedir:

$$21. \text{ Yüzyıl Becerileri} = 69.50 + 0.29 * \text{Öz Liderlik} + 0.60 * \text{Etkili İletişim}$$

Tablo 5. Çoklu Bağlantı Problemi Tablosu

	Tolerans	VIF
Egoyu Geliştirici Dil,	0,80	1,24
Etkin Dinleme,	0,67	1,48
Kendini Tanıma-Kendini Açma,	0,92	1,09
Empati,	0,57	1,74
Ben Dili	0,86	1,16

141

Tablo 5'te çalışmanın tolerans ve VIF değerleri verilmiştir. Tolerans değeri 0.10'unun üzerinde, VIF değerinin de 10'dan küçük olmasından dolayı çoklu bağlantı sorunu yoktur.

Tablo 6. Katılımcıların 21. Yüzyıl ve Etkili İletişim Becerilerine İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi

Bağımsız değişken	B	Standart Hata	β	t	p
Sabit	67,179	8,472		7,929	0.000
Egoyu Geliştirici Dil	0,84	.389	0,22	2,172	0.032
Etkin Dinleme	0,37	.341	0,12	1,092	0.277
Kendini Tanıma-Kendini Açma	0,62	.412	0,14	1,513	0.133
Empati	0,34	.389	0,10	0,883	0.379
Ben Dili	0,27	.348	0,07	0,787	0.433

$F_{(4,014)}=67,179; p<.001$
 $R=0,405; R^2=0,164$

Tablo 6'daki analiz sonuçlarına göre Türkçe öğretmeni adaylarının etkili iletişim becerilerinin alt boyutu olan egoyu geliştirici dil becerilerinin 21. yüzyıl becerilerine olan etkisi anlamlıdır ($F_{(14,04)}=67,179; p<.001$). Diğer alt boyutlar olan etkin dinleme, kendini tanıma-kendini açma, empati ve ben dilinin ise 21. yüzyıl becerilerine etkisi anlamlı değildir. R^2 değerine göre 21. yüzyıl becerilerin puanlarındaki değişkenliğin %16,4'ü egoyu geliştirici dil becerilerinin puanlarıyla açıklanmaktadır.

Egoyu geliştirici dil ($B=0,84$, $t=2,172$, $p<.001$) puanları Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerilerini anlamlı şekilde etkilemektedir. Egoyu geliştirici dil becerilerinin her birindeki bir birimlik artış Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerilerinin puanlarında sırasıyla 0,84 birim artış sağlamaktadır. Standart regresyonun katsayısı olan β değişkenin modeldeki etkisinin önem derecesini ortaya koymaktadır. Buna göre 21. yüzyıl becerilerini en çok etkileyen değişkenler egoyu geliştirici dildir. 21. yüzyıl becerilerinin puanlarına ilişkin regresyon denklemi şu şekildedir:

21. yüzyıl becerileri= $67,179+0,84*\text{egoyu geliştirici dil}$

Tablo 7. Çoklu Bağlantı Problemi Tablosu

	Tolerans	VIF
Davranışsal Farkındalık ve İrade	0,39	2,55
Görev Motivasyonu	0,29	3,38
Yapıcı Düşünce	0,48	2,05

Tablo 7'deki tolerans değeri 0.10'unun üzerinde, VIF değeri ise 10'dan küçük olmasından dolayı çoklu bağlantı sorunu yoktur.

Tablo 8. Katılımcıların 21. Yüzyıl ve Kendi Kendine Liderlik Becerilerine İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi

Bağımsız değişken	B	Standart Hata	β	t	p
Sabit	85,940	3,39		25,33	0.000
Davranışsal Farkındalık ve İrade	3,21	0,81	0,53	3,95	0.000
Görev Motivasyonu	0,93	0,96	0,15	0,97	0.335
Yapıcı Düşünce	-1,68	0,79	-0,25	-2,12	0.036

$F_{(13,108)}=85,940$; $p<.001$

$R=0,524$; $R^2=0,274$

Tablo 8'e göre Türkçe öğretmen adaylarının davranışsal farkındalık ve irade ve yapıcı düşünce becerilerinin 21. yüzyıl becerilerine olan etkisi anlamlıdır ($F_{(13,108)}=85,940$; $p<.001$). R^2 değerine göre 21. yüzyıl becerilerin puanlarındaki değişkenliğin %27,4'ü davranışsal farkındalık ve irade ve yapıcı düşünce becerilerinin puanlarıyla açıklanmaktadır. Görev motivasyonu alt boyutu ise anlamlı bir etkiye sahip değildir.

Davranışsal farkındalık ve irade ($B=3,21$, $t=3,95$, $p<.001$), yapıcı düşünce ($B=-1,68$, $t=-2,12$, $p<.001$) puanları Türkçe öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerini anlamlı şekilde etkilemektedir. Davranışsal farkındalık ve irade ve yapıcı düşünce becerilerinin her birindeki bir birimlik artış Türkçe öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerinin puanlarında sırasıyla 3,21 ve -1,68 birim artış sağlamaktadır. Standart regresyonun katsayısı olan β değişkenin modeldeki etkisinin önem derecesini ortaya koymaktadır. Buna göre 21. yüzyıl becerilerini en çok etkileyen değişkenler

sırasıyla davranışsal farkındalık ve irade ve yapıcı düşüncedir. 21. yüzyıl becerilerinin puanlarına ilişkin regresyon denklemi şu şekildedir:

21. yüzyıl becerileri=85,94+3,21* davranışsal farkındalık ve irade+-1,68*yapıcı düşünce

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerilerini iletişim ve liderlik becerilerinin yordama durumlarının ortaya konulması amaçlanmıştır. Amaç doğrultusunda elde edilen bulgulara göre öz liderlik ve etkili iletişim becerileri Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri üzerinde etkilidir. Katılımcıların 21. yüzyıl becerileriyle iletişim ve liderlikleri arasında da pozitif düzeyde anlamlı ilişki belirlenmiştir. Ayrıca etkili iletişim becerileri, öz liderlik ve 21. yüzyıl becerileri arasında anlamlı ilişki vardır. Bu sonuç öz liderlik ve etkili iletişim becerilerinin 21. yüzyıl becerilerini yordadığını göstermektedir. Etkili iletişim becerilerinin alt boyutu olan egoyu geliştirici dil becerilerinin 21. yüzyıl becerilerini yordamaktadır. Kendi kendine liderlik ölçeğinin alt boyutları olan davranışsal farkındalık ve irade ile yapıcı düşünce becerilerinin 21. yüzyıl becerilerine olan etkisi anlamlıdır. Bu sonuçlar 21. yüzyıl becerilerinin gelişiminde iletişim ve liderliğin rolünü göstermektedir. Alkoç'un (2020) araştırmasına göre öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimleriyle eleştirel düşünme eğilimleri arasında anlamlı ilişki vardır. Benzer şekilde Geçgel ve diğerleri (2020) tarafından yapılan araştırmaya göre Türkçe öğretmeni adayları bilgileri iyice incelemekten kabul etmedikleri, karşılaştıkları sorunlardan kaçmak yerine sorunları çözmek için mücadele ettikleri belirlenmiştir. Mevcut araştırma sonuçlarına bakıldığında Türkçe öğretmen adaylarının davranışsal farkındalık ve irade ve yapıcı düşüncede bulgularla örtüştüğü ifade edilebilir. Bu durum Türkçe öğretmeni adaylarının davranışsal farkındalık ve irade ile yapıcı düşünce, eleştirel düşünme becerilerinin 21. yüzyıl becerilerinin gelişiminde etkili olduğunu göstermektedir. 21. yüzyılın ve liderliğin önemli göstergelerinden biri de girişimci bireylerin varlığıdır. Bu araştırmada da liderlik becerilerinin 21. yüzyıl becerilerini etkilediği bulgulanmıştır. Benzer bir araştırmada öğretmen adaylarının elde ettikleri fırsatları değerlendirme bilincinde oldukları ve fırsatları değerlendirmek için çaba harcadıkları belirlenmiştir (Atalay & Anagün, 2017). Ayrıca bu araştırmada ulaşılan sonuçlara benzer şekilde öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda kendilerini yeterli gördükleri belirlenmiştir (Şad ve Nalçacı, 2015). Geçgel ve diğerlerine (2020) göre Türkçe öğretmeni adayları farklı kültürlerle iletişime, kendilerini mesleki açıdan geliştirmeye yatkınlardır. Bu hem mesleki açıdan fırsatları değerlendirme hem de kişilerarası iletişim kurmada onlara olanak sağlamaktadır. Ayrıca öğretmen adaylarının aktif öğrenme, üstbilişsel öğrenme, problem çözme, iş birliği ve iletişim becerilerinin yüksek olduğu belirlenmiştir (Önür, 2018). Sonuç olarak Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri ile liderlik ve iletişim becerileri arasında anlamlı ilişki olduğu, liderlik ve iletişim becerilerinin 21. yüzyıl becerilerini yordadığı belirlenmiştir. Alanda yapılan araştırmalarda da benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Bu sonuçlardan yönelimle Türkçe öğretmeni adaylarının gelecekte lider, iletişimi güçlü ve 21. yüzyıl becerileriyle donatılmış bireyler olma yeterliklerine sahip oldukları ifade edilebilir. Türkçe öğretmenlerinin çağdaş bakış açısına sahip olmaları yetiştirecekleri öğrencilerin gelişimine de katkı sağlayacaktır. Bundan sonra yapılacak araştırmalarda sadece son sınıf Türkçe öğretmen adayları yerine farklı sınıf düzeylerinde öğrenciler de araştırmaya katılırsa daha geniş bulgulara elde edilebilir. Bu araştırmanın örneklemini 108 öğrenciden oluşturmaktadır. Bu sayı aynı zamanda araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır. Yapılacak yeni araştırmalarda daha geniş örneklemin oluşturulması, farklı bölgelerden öğretmen adaylarının çalışma

örnekleme dahil edilmesi daha farklı sonuçların elde edilmesine katkı sağlayabilir. Uzun yıllar Türkçe öğretmeni olarak görev yapan öğretmenlerin de 21. yüzyıl becerileri, iletişim ve liderlik becerileri belirlenebilir.

Bilgilendirme / Acknowledgement:

Yazar(lar) aşağıdaki bilgilendirmeleri yapmaktadır(lar):

- 1- Birinci yazar %70, ikinci yazar %30 oranında katkı sağlamıştır.
- 2- Makale daha önce yayınlanan herhangi bir çalışmadan üretilmemiş özgün bir çalışmadır.
- 3- Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulundan 04.01.2024 tarihinde 2024.1 numaralı kararla çalışmanın etik kurul izni alınmıştır.
- 4- Bu makalede araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız

Çıkar Çatışması: Yazar(lar) arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Finansal Destek: Yazar(lar) bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author declared that this study has received no financial support.

KAYNAKÇA

- Akman, V., Hanoglu, M. & Kızıl, C. (2015). Liderlik ile personel performansı arasındaki ilişki üzerine bir şirket incelemesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(52), 130-145.
- Aktaş, İ. (2022). Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(12), 187-203.
- Alkoç, N. (2020). *Okulöncesi öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri ile eleştirel düşünme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Kafkas Üniversitesi, Kars.
- Atalay, N. & Anagün, Ş. S. (2017). Sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik becerisine ilişkin yeterlik algıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (41), 298-313.
- Belet Boyacı, Ş. D. & Güner Özer, M. (2019). Öğrenmenin geleceği: 21. yüzyıl becerileri perspektifiyle Türkçe dersi öğretim programları. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 9(2), 708-738.
- Buluş, M., Atan, A. & Erten Sarıkaya, H. (2017). Effective communication skills: A new conceptual framework and scale development study. *International Online Journal of Educational Sciences*, 9(2).
https://www.researchgate.net/publication/315941733_Effective_Communication_Skills_A_New_Conceptual_Framework_and_Scale_Development_Study
- Büyükoztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Pegem Akademi.
- Cansoy, R. (2018). Uluslararası çerçevelere göre 21. yüzyıl becerileri ve eğitim sistemine kazandırılması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(4), 3112-3134.

- Creswell, J. W. (2017). *Araştırma deseni: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* (3. baskı). (S. B. Demir, Çeviri Ed.). Eğiten Kitap.
- Cüceloğlu, D. (1997). *İletişim donanımları*. Remzi Kitabevi.
- Cüceloğlu, D. (2004). *Keşkesiz bir yaşam için iletişim*. Remzi Kitabevi.
- Çevik, M. & Şentürk C. (2019). Multidimensional 21th century skills scale: Validity and reliability study. *Cypriot Journal of Educational Sciences*. 14(1), 011–028.
- Devrani, A. E. P. (2021). Gençler için 21. yüzyıl becerileri ve dijitalleşen dünyanın gereklilikleri: yeni okuryazarlıklar. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 9(24), 5-24.
- Dökmen, Ü. (2010). *İletişim çatışmaları ve empati*. Remzi Kitabevi.
- Geçgel, H., Kana, F., Vatansever, Y. Y., & Çalık, F. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının çok boyutlu 21. Yüzyıl becerilerinin belirlenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 9(4), 1646-1669.
- George, D. & Mallery, P. (2010). *SPSS for windows step by step: A simple guide and reference 17.0 update*. 10th Edition. Pearson.
- Gökçe, O. (2013). *İletişim nasıl daha iyi anlar ve anlaşılırım*. Çizgi Kitabevi.
- Gray, A. (2016). *The 10 skills you need to thrive in the Fourth Industrial Revolution*. Paper presented at the World Economic Forum. Obtenida el.
- Hacıoğlu, F. (1990). 21. Yüzyıl için öğretmen eğitimi. *Eğitim ve Bilim*, 14(77), 48-53.
- Harari, Y. N. (2018). *21. yüzyıl için 21 ders*. Kolektif Kitap.
- Houghton, J. D. & C. P. Neck (2002) The revised self-leadership questionnaire: Testing a hierarchical factor structure for self-leadership. *Journal of Managerial Psychology*, 17(8), 672-691.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Karatepe, S. (2005). *Örgütsel iletişim, örgütsel davranış boyutlarından seçmeler, içinde* (Ed. Tikici, M.), (ss. 222-252). Nobel Yayıncılık.
- Kaya, A. (2011). *Kişiler arası ilişkiler ve etkili iletişim*. Pegem Akademi.
- Lamb, S., Maire, Q. & Doecke, E. (2017). *Key Skills for the 21st Century: An evidence-based review*. <https://education.nsw.gov.au/ourpriorities/innovate-for-the-future/education-for-a-changing-world/researchfindings/future-frontiers-analytical-report-key-skills-for-the-21st-century/KeySkills-for-the-21st-Century-Executive-Summary.pdf>
- Mumford, M. D., Zaccaro, S. J., Harding, F. D., Jacobs, T. Owen., & Fleishman, E.A. (2000). Leadership skills for A changing world: Solving complex social problems. *The Leadership Quarterly*, 11(1), 11-35.
- Önür, Z. (2018). *Ortaokul öğrencilerinin 21. yüzyıl öğrenme becerileri ile eğitim teknolojisi yeterlikleri arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- Özden, D. Ö., Tayşi, E. K., Şahin, H. K., Kaya, S. D. & Bayram, F. Ö. (2018). Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine yönelik yeterlik algıları: Kütahya örneği. *Turkish Studies*, 13, 27.

- Partnership for 21st Century Skills (2019). *21st century skills, education & competitiveness. A resource and policy guide.*
- Partnership for 21st Century Skills (P21). (2003). *Learning for the 21st century: A report and mile guide for 21st century skills.* <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED480035.pdf>
- Partnership for 21st Century Skills. (2009). *Framework for 21st century learning.* <http://www.p21.org/our-work/p21-framework>
- Partnership for 21st Century Skills. (2015). *P21 framework definitions.* http://www.p21.org/storage/documents/docs/P21_
- Sönmez, V. & Alacapınar F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Anı Yayıncılık.
- Şad, S. N., & Nalçacı, Ö. İ. (2015). Öğretmen adaylarının eğitimde bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmaya ilişkin yeterlilik algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 177-197.
- Şahin, F. (2015). Kendi kendine liderlik ölçeği kısa formunun benzeşim, ayrışım ve yordayıcı geçerliliği. *İş ve İnsan Dergisi*, 2(2), 91-104. <http://dx.doi.org/10.18394/iid.25158>
- Tabak, A., Sigri, Ü., & Türköz, T. (2013). Öz liderlik ölçeğinin Türkçeye uyarlanması çalışması. *Bilig*, 67, 213.
- Telli, E., Unsar, A. & Oğuzhan, A. (2012). Liderlik davranış tarzlarının çalışanların örgütsel tükenmişlik ve işten ayrılma eğilimleri üzerine etkisi: Konuyla ilgili bir uygulama. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 2(2), 135-150.
- Tutar, H. & Yılmaz, M. K. (2005). *Genel iletişim kavramlar.* Seçkin Yayıncılık.
- Uğurluoğlu, Ö. (2011). Kendi kendine liderlik stratejileri üzerine bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 24(1), 175-191.
- Zıllıoğlu, M. (1993). *İletişim nedir?* Cem Yayınevi.